

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2020-11-25
1 (18)
Dnr 2020:644

Redovisning av försöksverksamheten med branschskolor läsåret 2019/2020

Härmed redovisas omfattning och vunna erfarenheter av försöksverksamheten med branschskolor läsåret 2019/2020 enligt förordning (2017:623) om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän. Förordningen gäller för försöksverksamhet som bedrivs under tiden 1 juli 2018 – 30 juni 2023.

Till redovisningen hör följande bilaga:

Bilaga 1 Tabeller och diagram från redovisningen av statsbidraget

Sammanfattning

I denna redovisning redogörs för det andra årets omfattning och vunna erfarenheter av försöksverksamheten med branschskolor som pågår under tiden 1 juli 2018 – 30 juni 2023. Statsbidraget som ska stödja försöksverksamheten är kraftigt underutnyttjat precis som föregående år. Anslaget för läsåret 2019/2020 var 40 miljoner kronor och vid ansökan utbetalades 7,150 miljoner kronor. Endast fem av de tio branschskolorna har mottagit elever i sin verksamhet under läsåret.

Redovisningen av omfattning och vunna erfarenheter läsåret 2019/2020 bygger på uppgifter från branschskolorna och uppgifter som huvudmän har lämnat till Skolverket i samband med att de uppburit statsbidrag för att överlåta utbildning till en branschskola inom försöksverksamheten. I regleringsbrevet i juni 2018 kom ett tillägg om ett uppdrag att Skolverket ska utvärdera försöksverksamheten med branschskolor, bland annat i vilken utsträckning som dessa har bidragit till att tillgång till yrkesutbildning inom små yrkesområden som efterfrågas på arbetsmarknaden förbättras. Denna utvärdering ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2021 och kommer bland annat att omfatta resultat från enkätundersökningar bland branschskolor och huvudmän. De begränsade iakttagelser som kan redovisas från utvärderingen redan här rör i allt väsentligt läsåret 2018/2019.

Huvudmän för yrkesutbildningar kan söka statsbidrag för att skicka sina elever till en branschskola inom försöket. Huvudmän kan få bidrag för upp till fem elever per yrkesområde. Av villkoren för bidraget framgår att en huvudman kan ansöka om högst 50 000 kronor per elev och läsår. Elevens utbildningstid på branschskolan ska utgöra minst sex veckor per läsår, under högst två läsår. Under läsåret 2019/2020 har 41 huvudmän uppburit statsbidrag för att skicka elever till fem av de tio skolorna, vilket utgör en ökning med 13 huvudmän från föregående läsår.

Endast fyra av de 133 eleverna som under läsåret genomfört del av sin utbildning på en branschskola har studerat inom vuxenutbildningen och resterande elever har studerat inom gymnasieskolan. Föregående läsår var tre av totalt 71 elever vuxenstuderande.

Sedan försöksverksamheten startade har Skolverket bjudit in de deltagande branschskolorna till en eller flera nätverksträffar varje år. Syftet är att branschskolorna ska få utbyta erfarenheter med varandra men också att Skolverket ska följa upp branschskolornas utmaningar, ge aktuell information och erbjuda stöd. En allmän erfarenhet från branschskolorna sedan starten av försöksverksamheten är att det är svårt att nå potentiella huvudmän och att få dessa att se mervärdet av att låta elever ta del av branschskolans utbildning.

Branschskolorna hävdar precis som föregående år att begränsningarna i statsbidragsförordningen (2017:623) är ett hinder.¹ Förordningen skulle behöva ändras i vissa delar för att avsett resultat ska kunna uppnås, det vill säga att betydligt fler elever genomför del av sin utbildning på en branschskola.

I likhet med föregående år föreslås ändringar som:

- Att ta bort begränsningen om maximalt fem elever per huvudman och yrkesområde.
- Att höja maxbeloppet (50 000 kr) i statsbidraget.

Dessutom lämnar Skolverket följande förslag:

- Att öronmärka en del av bidraget för huvudmannens kostnader för elevers besök på branschskola, studievägledning och organisering av utbildningen.
- Att öronmärka en del av bidraget till branschskolorna för marknadsföring.

¹ Synpunkter på statsbidraget samlas också in från de huvudmän som anlitar branschskolor inom försöksverksamheten i den utvärdering som Skolverket ska redovisa senast den 1 december 2021.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll	4
1. Bakgrund	5
2. Branschskolorna	5
2.1 Skolverkets urval	6
2.2 Aktuella branschskolor och deras erbjudna yrkesområden	6
3. Statsbidraget	7
4. Skolverkets insatser	8
4.1 Nätverksträffar	8
4.2 Verksamhetsbesök	9
4.3 Branschskolornas erfarenheter.....	9
4.4 Kostnader för hemskolan	10
4.5 Organisering av utbildningen	10
4.6 Begränsningen i förordningen om maximalt fem elever	11
4.7 Branschernas engagemang.....	11
5. Huvudmännens erfarenheter	11
6. Skolverkets utvärdering av försöksverksamheten	12
7. Skolverkets slutsatser och förslag	12
Bilaga 1 – tabeller och diagram från redovisningen	14

1. Bakgrund

Försöksverksamheten med branschskolor samt statsbidraget till vissa huvudmän pågår under tiden 1 juli 2018 – 30 juni 2023 och regleras av förordningen (2017:623) om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän. Enligt förordningen ska Skolverket varje år redovisa till Regeringskansliet omfattningen och vunna erfarenheter av försöksverksamheten. Redovisningen av regeringsuppdraget ska lämnas in senast den 1 december varje år och lämnades för första gången 2019². I regleringsbrevet i juni 2018 kom ett tillägg om ett uppdrag att Skolverket ska utvärdera försöksverksamheten med branschskolor, bland annat i vilken utsträckning som dessa har bidragit till att tillgång till yrkesutbildning inom små yrkesområden som efterfrågas på arbetsmarknaden förbättras. Denna utvärdering ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2021.

Statsbidrag till vissa huvudmän regleras i 6 § förordningen (2017:623) om försöksverksamhet med branschskolor och statsbidrag till vissa huvudmän. Den totala budgeten för läsåret 2019/2020 var 40 miljoner kronor.

Försöksverksamheten omfattar tio branschskolor som Skolverket har utsett. Den innebär att huvudmän för utbildning på ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning, med bibehållet huvudmannaskap, får sluta avtal med en branschskola. Huvudmannen anlitar då branschskolan för att ge sina elever utbildning på entreprenad, för vilket huvudmännen kan söka det ovan nämnda statsbidraget. Under läsåret 2019/2020 har 41 huvudmän använt statsbidrag för att skicka elever till fem av de utsedda branschskolorna.

Under året har Skolverket bjudit in till två nätverksträffar med branschskolorna. Syftet har varit att branschskolorna ska få byta erfarenheter med varandra men också att Skolverket ska följa upp branschskolornas utmaningar, ge aktuell information och erbjuda stöd.

Skolverkets planerade verksamhetsbesök på branschskolorna under våren 2020 har ställts in på grund av covid-19 och istället ersatts av digitala möten. Syftet har varit att i dialog med skolledningen diskutera gjorda erfarenheter och utmaningar.

2. Branschskolorna

Branschskolorna erbjuder utbildning inom yrkesområden som få elever studerar till på gymnasial nivå, och där arbetsmarknadens efterfrågan är större än tillgången på rätt kompetens.

² Se 2019 års redovisning, dnr 7.5.2–2019:1683

2.1 Skolverkets urval

Skolverket beslutade i januari 2018 vilka tio av de skolor som ansökt om att bli branschskola som skulle få delta i försöksverksamheten. Två skolor har valt att avbryta sin medverkan under läsåret 2019/2020 och ersatts av andra branschskolor. Den ena skolan är Stockholms byggtkniska gymnasium, med yrkesområdet golvläggning, som meddelade att de ville avbryta medverkan i försöksverksamheten med anledning av att bygg- och anläggningsprogrammet skulle läggas ner. På rekommendation av branschorganisationen Sveriges byggindustrier och ansökan från Bräcke gymnasiet i Göteborg har Skolverket fattat beslut om att utse Bräcke gymnasiet att bedriva branschskola och ersätta yrkesområdet golvläggning med start våren 2020. Den andra branschskolan som meddelade sitt beslut att avsluta sin medverkan i försöket är INSU i Nyköping på grund av att de inte avser att utveckla sin verksamhet inom yrkesområdet distributionselektriker. Med start hösten 2020 har istället deltagande i försöket överlåtits till Åsbro kursgård AB på rekommendation av branschorganisationen Energiföretagen AB. Det är först under kommande läsår 2020/2021 som vi kan se utfallet av elever hos de nya branschskolorna.

2.2 Aktuella branschskolor och deras erbjudna yrkesområden

Curt Nicolin Gymnasiet AB, Finspång.

Yrkesområde: produkt, maskinteknik, produktionsteknik, design- och produktutveckling.

Falu kommun, Falun.

Yrkesområde: karosseri och lackering.

Göteborgs Tekniska College GTC, Göteborg.

Yrkesområde: driftsäkerhet och underhåll.

Hvilan Utbildning AB, Åstorp.

Yrkesområde: trädgård.

PVF Yrke och Utbildning AB, Katrineholm.

Yrkesområde: plåtslageri.

Skellefteå kommun, Skellefteå.

Yrkesområde: skogsmaskinförare.

Stiftelsen Installatörernas Utbildningscentrum, Katrineholm

Yrkesområde: kylmontör och ventilationstekniker.

Utbildningsförvaltningen Göteborgs stad, Göteborg

Yrkesområde: Golvläggning

Utbildningsförvaltningen Göteborgs stad, Göteborg.
Yrkesområde: bageri och chark.

Åsbro kursgård AB, Knottebo
Yrkesområde: Distributionselektriker

3. Statsbidraget

Huvudmän för yrkesutbildningar kan söka statsbidrag för att skicka sina elever till en branschskola inom försöket. Huvudmän kan få bidrag för upp till fem elever per yrkesområde. Av villkoren för bidraget framgår att en huvudman kan ansöka om högst 50 000 kronor per elev och läsår. Elevens utbildningstid på branschskolan ska utgöra minst sex veckor per läsår, under högst två läsår.

Statsbidraget ingår i ramen för anslaget (1:5 ap.3) beställningsbemyndigande. Det innebär att Skolverket kan fatta beslut som innebär åtaganden av medel som avser kommande budgetår. Ett läsår består av två budgetår. Till höstterminen 2019 kvarstod 20 miljoner att bevilja av de 30 miljoner av den totala budgeten för 2019. 20 miljoner från 2020 års budgetunderlag avser vårterminen 2020 och behandlades i ansökan 2019. Den totala budgeten för läsåret 2019/2020 var därmed 40 miljoner kronor.

Vid ansökan beviljades totalt 7,150 miljoner kronor till 43 huvudmän. Av dem var nio enskilda huvudmän och övriga var kommuner och kommunalförbund, vilka de är framgår av bilagan. Samtliga huvudmän förutom en ansökte om maxbeloppet för varje elev.

Senare vid redovisningen av statsbidraget framkom att medlen använts av 41 huvudmän för totalt 133 elever. Det innebär en ökning med 13 huvudmän och 62 elever från föregående läsår. Av beviljat och utbetalt belopp hade 9,7 % av medlen inte nyttjats och återbetalas därför till Skolverket. Totalt nyttjat bidrag uppgår därmed till 6 456 148 kronor. Sökt medelbelopp per huvudman uppgick till 153 718 kronor. Bidraget har till största del använts för ersättning till branschskolan. Övriga kostnader som bidraget använts till är logi, resor, ersättning för mat och utbildningsmaterial.

De branschskolor som tog emot elever med statsbidrag under läsåret var;

- Falu kommun (karosseri & lackering)
- Elteknikbranschens Utbildnings- och utvecklingscenter INSU (distributionselektriker)
- PVF Yrke och utbildning AB (plåtslageri)
- Hvilan Utbildning AB (trädgård)
- Skellefteå kommun (skogsmaskinförare).

Åtta huvudmän skickade sina elever till fler än en branschskola vilket inte alls förekom under föregående läsår. Majoriteten av eleverna, närmare sagt 59 %, utbildades inom plåtslageri vid PVF Yrke och utbildning AB. Falu kommun mottog 31 % av eleverna inom karosseri och lackering medan de tre andra huvudmännen utbildade de övriga eleverna som motsvarar 10 %.

Endast fyra av de 133 eleverna som under läsåret genomfört del av sin utbildning på en branschskola har studerat inom vuxenutbildningen och resterande elever har studerat inom gymnasieskolan. Föregående läsår var tre av totalt 71 elever vuxenstudierande. Huvudmän till 67 elever har uppgett en studiekod som visar på att eleverna är lärlingar i gymnasieskolan. Endast 10 % av eleverna är kvinnor och ingen huvudman har angett elever inom introduktionsprogram. Utbildningen på branschskolan har omfattat sex veckor för mer än hälften av eleverna. För 27 elever utgjorde utbildningen minst 12 veckor eller fler.

Den huvudman som har tagit emot statsbidrag är skyldig att redovisa hur bidraget använts. I läsårets redovisning har tre huvudmän åberopat särskilda skäl då de har tvingats åsidosätta villkoret, att varje elev ska delta i minst sex veckor per läsår i sådan utbildning, på grund av covid-19. Huvudmännen har inte rätt över de omständigheter som uppstått och har i sin tur behövt planera om sin verksamhet och utbildning för berörda elever. Huvudmännen har funnit alternativa lösningar för eleverna även om det medfört ökade kostnader i och med snabb omställning av utbildningen, ökad administration samt ej återbetalningsbara redan bokade resor för elever. Mot bakgrund av 7 § i förordningen (2017:623) om särskilda skäl får Skolverket besluta att avstå från återkrav helt eller delvis. Varje särskilt skäl bedöms utifrån ärendets beskaffenhet. Skolverket har bedömt till fördel för huvudmännen i respektive ärende om särskilt skäl.

Tabeller från statsbidragets redovisning finns i bilaga 1.

4. Skolverkets insatser

Under hösten 2019 ordnade Skolverket en fysisk nätverksträff för de deltagande branschskolorna, men under år 2020 har såväl nätverksträffar som verksamhetsbesök på grund av covid-19 istället genomförts digitalt.

4.1 Nätverksträffar

Sedan försöksverksamheten startade har Skolverket bjudit in de deltagande skolorna till två nätverksträffar per år. Syftet är att branschskolorna ska få byta erfarenheter med varandra men också att Skolverket ska följa upp branschskolornas utmaningar och framgångar. Ytterligare syftet med träffarna är att Skolverket ska kunna ge branschskolorna aktuell information och erbjuda efterfrågat stöd. Under 2020 har de tidigare fysiska träffarna på grund av covid-19 och rådande omständigheter genomförts digitalt. Träffarna har inletts med en lägesbeskrivning från respektive

skola. Dialogen på träffarna har framförallt kretsat kring huruvida informationen om branschskolan har nått berörda huvudmän och hur undervisningen har organiserats på branschskolan och på hemskolan. Vidare har frågor om avtal med huvudmännen som skickar sina elever och inkvartering av elever diskuterats samt hur covid-19 har påverkat verksamheten. En allmän erfarenhet som kvarstår sedan starten, är att det är svårt att nå potentiella huvudmän och att få dessa att se mervärdet av att låta elever ta del av branschskolans utbildning. Det finns också fortfarande en osäkerhet kring hur känt det är bland skolhuvudmän om möjligheten att söka statsbidrag för elever att gå en del av utbildningen på en branschskola.

4.2 Verksamhetsbesök

På grund av covid-19 har årets verksamhetsbesök, som sagt, inte varit möjliga att genomföra som planerat. I stället för fysiska besök har möten skett digitalt. Syftet med mötena är att få en övergripande insyn i verksamheten och få tillfälle att med skolledningen diskutera framgångsfaktorer och utmaningar vad gäller bland annat organisation, rekrytering av elever, överenskommelser med huvudmän, schemaläggning och utbildningens innehåll.

Exempel på framförda framgångsfaktorer:

- Att ha ett aktivt stöd från en branschorganisation eller en stor arbetsgivare
- Att lära av goda exempel från andra skolor i försöksverksamheten
- Att anlita extern marknadsföringsbyrå
- Att utnyttja befintliga och skapa nya nätverk för kontaktskapande
- Att erbjuda hemskolan flexibla lösningar och anpassning av utbildningen som kan fungera med hemskolans planering
- Att skraddarsy utbildningspaket för regionalt yrkesvux

Exempel på framförda utmaningar:

- De ekonomiska förutsättningarna
- Begränsningar i förordningen om statsbidrag
- Krav på sex veckors utbildning på branschskolan
- Försöksverksamhet innebär ett kortsiktigt samarbete, vilket kan medföra att vissa huvudmän inte bedömer det vara lönt att lägga tid och resurser på att ansöka för sina elever
- Samordning av elevernas schema – på branschskolan och hemskolan
- Att dimensionera och säkerställa kapacitet att ta emot elever

4.3 Branschskolornas erfarenheter

Under nätverksträffarna, digitala möten och löpande dialog med branschskolorna har Skolverket samlat in synpunkter på och erfarenheter av försöksverksamheten.

Branschskolorna hävdar precis som föregående år att begränsningarna av möjligheterna att söka statsbidrag enligt förordningen (2017:623) är ett hinder.

Osäkerheten över hur man ska dimensionera utbildningen och därmed säkerställa kapacitet för de elever som önskar genomföra del av sin utbildning på branschskolan har inneburit att branschskolor fått tacka nej till elever. Skolverket har ännu inte belyst branschskolornas mottagningskapacitet, men avser att försöka göra det i den utvärderingsrapport som redovisas senast den 1 december 2021.

4.4 Kostnader för hemskolan

En allmän erfarenhet från branschskolornas sida är att det är fortsatt svårt att nå potentiella huvudmän. Att söktrycket har varit lågt skulle kunna bero på att utbildningen på branschskolan i vissa fall sker på bekostnad av utbildning i hemkommunen. Om ersättningen till branschskolan överskrider maxbeloppet som kan beviljas per elev i statsbidrag innebär det en förlust för avsändande huvudman. Detta eftersom pengar då måste tas från den ordinarie skolpengen medan de fasta kostnaderna på hemskolan inte minskar för att en eller några elever genomför del av sin utbildning på annan ort.

Vid nätverksträffarna har det också framkommit att branschskolorna bedömer att statsbidraget per elev är för lågt, vilket begränsar huvudmännens intresse att låta elever delta i verksamheten.

4.5 Organisering av utbildningen

Av såväl genomförda nätverksträffar som Skolverkets uppföljning av statsbidraget framgår att få elever från vuxenutbildningen har studerat vid branschskolorna under försöksverksamhetens två första läsår. En möjlig orsak skulle kunna tänkas vara om huvudmän i okänd utsträckning inte har uppfattat att även elever inom vuxenutbildningen omfattas av statsbidraget. Skolverket bedömer därför att kommuner kan behöva mer kunskap om möjligheten att förlägga lämpligt yrkespaket för elever inom vuxenutbildningen på en branschskola. Internt på Skolverket har behovet av att genomföra särskilda informationsinsatser till kommunerna diskuterats för att tydliggöra och påvisa fördelar med att kunna erbjuda både bredd och djup i det egna utbildningsutbudet. Se förslag på kommunikationsinsatser i kapitel sju.

Under nätverksträffarna har branschskolorna diskuterat hur hemskolans och branschskolans årsplanering skulle kunna samordnas för att främja ett ökat antal vuxenstudier i branschskoleutbildning. Det är exempelvis skillnad om en elev läser inom gymnasieskolan och är knuten till läsårsundervisning medan elever inom vuxenutbildningen teoretiskt sett kan göra en del av utbildningen på branschskola vid vilken tidpunkt på året som helst.

Vidare har branschskolorna diskuterat huruvida ett boende på orten finns att tillgå och hur det påverkar möjligheten för huvudmän att skicka elever till utbildningen.

Under årets nätverksträffar har branschskolorna meddelat att de har lyckats bra med att lösa detta åt eleverna.

4.6 Begränsningen i förordningen om maximalt fem elever

Det har vid våra nätverksträffar med branschskolorna och från vissa av de huvudmän som anlitade någon branschskola läsåret 2018/19³ framförts att begränsningen i förordningen till fem elever per huvudman och yrkesområde begränsar huvudmännens incitament till att skicka elever till branschskolorna. Skrivningen betraktas därmed som ett hinder för att statsbidraget ska nyttjas i större utsträckning än i nuläget.

Det anses också vara problematiskt att så få elever från varje huvudman kan ta del av försöksverksamheten. Om en huvudman exempelvis väljer att skicka samma elever till branschskola under två läsår så kan ingen annan elev från hemskolan ta del av branschskolans utbildning. I praktiken resulterar detta i att huvudmannen endast kan skicka elever från varannan årskull till en branschskola.

4.7 Branschernas engagemang

Flera branschskolor har arbetat aktivt med marknadsföring för att nå huvudmän men anser generellt att branscherna behöver engagera sig mer i marknadsföringen av branschskolorna för att nå ut till presumtiva elever. De skolor som lyckats allra bäst uppger att de har ett väl uppbyggt samarbete med sin bransch. Branschskolorna är överens om att branschernas medverkan är central eftersom försöksverksamheten handlar om att utbilda inom bristyrken där efterfrågan på kompetens är stor. Branschskolorna upplever dock att branschernas stöd och intresse för försöksverksamheten varierar.

5. Huvudmännens erfarenheter

Skolverket har ännu inte haft någon formell kontakt med anlitade huvudmän avseende deras erfarenheter från försöksverksamheten med branschskolor, utöver den första enkätundersökning som beskrivs nedan. I redovisningen av statsbidraget har huvudmännen dock kommenterat att statsbidraget inte täcker de faktiska utgifterna huvudmännen har i samband med utbildning vid branschskola.

Skolverket har genomfört en enkätundersökning bland samtliga huvudmän som anlitade en branschskola med hjälp av statsbidraget under läsåret 2018/19 och avser att genomföra en ny enkätundersökning med de huvudmän som anlitar branschskolor med hjälp av statsbidraget under läsåret 2020/21. Båda dessa enkätundersökningar ryms inom ramen för den utvärdering som ska redovisas senast

³ Denna uppgift är hämtad från fritextsvar i en enkätundersökning bland de huvudmän som anlitade en branschskola med hjälp av statsbidraget under läsåret 2018/19 inom ramen för Skolverkets utvärdering av försöksverksamheten. Av fritextsvaren framgår att vissa huvudmän betraktar begränsningen som ett problem medan andra inte gör det.

den 1 december 2021. Enkäterna syftar bland annat till att belysa varför huvudmännen har valt att anlita dessa branschskolor och om anlitaandet har möjliggjort för dem att erbjuda yrkesutbildning (till exempel programriktningar) som de annars inte hade kunnat erbjuda, huvudmännens synpunkter på statsbidraget samt deras erfarenheter kring hur väl samarbetet och samordningen med branschskolan har fungerat i olika aspekter.

6. Skolverkets utvärdering av försöksverksamheten

Skolverkets utvärdering av försöksverksamheten kommer att redovisas i sin helhet i december 2021. Denna slutrapport kommer att omfatta uppgifter och iakttagelser från försöksverksamhetens tre inledande läsår, det vill säga läsåren 2018/19, 2019/20 och 2020/21. Utöver att inkludera de uppgifter om omfattning och vunna erfarenheter som redovisas i Skolverkets årliga redovisningar kommer slutrapporten att redovisa uppgifter från enkätundersökningar bland branschskolor och anlitaande huvudmän samt ett mindre antal intervjuer, varav några med elever vid branschskolorna.

Den empiri som hittills har samlats in inom utvärderingen visar att statsbidraget anses som betydelsefullt av såväl många branschskolor som många anlitaande huvudmän. Statsbidragets betydelse för huvudmäns anlitaande av branschskolorna har också lyfts på olika nätverksträffar för de deltagande branschskolorna.

Det finns en osäkerhet, som inte minst har lyfts under de nätverksträffar som Skolverket har ordnat för branschskolorna, kring huvudmäns kännedom om möjligheten att anlita branschskolorna inom försöksverksamheten med hjälp av statsbidraget. Utvärderingen kommer inte att belysa denna fråga i vidare bemärkelse eftersom det hade krävt en alltför omfattande empiriinsamling i relation till försökets storlek, men kan konstatera att de vanligaste informationskällorna bland de anlitaande huvudmännen under läsåret 2018/19 var Skolverkets webbplats och de branschskolor som de facto anlitaades av dessa huvudmän. Ett mindre antal huvudmän har också angett att de fick information om statsbidraget från branschen respektive Skolverkets nyhetsbrev. Noterbart är att ingen enskild informationskälla tycks ha nått ut till samtliga huvudmän, vilket tyder på att det kan vara värdefullt med fortsatta parallella informationskanaler för att sprida kunskap om dessa branschskolor och möjligheten att söka statsbidrag för att anlita dem.

7. Skolverkets slutsatser och förslag

De branschskolor som ännu inte kommit igång med försöksverksamheten eller inte mottagit några elever under läsåret har uppgett skäl som rektorsbyte, svårighet att på kort sikt organisera utbildningen samt att nå ut till huvudmän och att få dem intresserade av att anlita branschskolorna.

Både huvudmän och branschskolor hävdar fortfarande att statsbidraget inte täcker kostnaden för utbildningen på branschskolan. Kostnaden för att skicka elever till en branschskola innefattar många olika utgifter, inte bara själva avgiften till branschskolan. Exempelvis uppkommer kostnader för kontakter med branschskolan, organisering av utbildningen på hemskolan, planering av elevens lärande och uppföljning på branschskolan, resor, logi och vissa typer av utbildningsmaterial.

Avgifterna som huvudmännen betalar till branschskolorna varierar. Vissa branschskolor tar 50 000 kronor eller mer per elev, vilket i praktiken innebär att huvudmannen själv måste finansiera det administrativa arbetet för eleven som ska utbilda sig på branschskolan. Dessutom minskar inte huvudmannens kostnader för elevens undervisning på hemmaplan även om en del av elevens utbildning genomförs på branschskola. Konsekvensen blir en merkostnad för huvudmannen att skicka eleven till branschskola.

Ett sätt att bemöta denna problematik och de risker som Skolverket ser, skulle kunna vara att höja ersättningsnivån för att skicka elever till en branschskola. Utöver en höjd ersättning skulle också en viss del av statsbidraget kunna avsättas för huvudmannens administrativa kostnader som nämnts ovan. Detta för att garantera att huvudmannen får kostnadstäckning och därigenom bättre incitament för att erbjuda en branschskoleutbildning till sina elever.

En annan utmaning är att fånga elevernas intresse för branschskolor. Det finns en osäkerhet, som inte minst har lyfts under de nätverksträffar som Skolverket har ordnat för branschskolorna, kring huvudmäns kännedom om möjligheten att anlita branschskolorna inom försöksverksamheten med hjälp av statsbidraget. Detta kräver troligtvis marknadsföring från såväl branschskolorna, som från huvudmännen och elevernas hemskolor. För elever i gymnasieskolan kan det upplevas som ett hinder att åka till en branschskola och bo på annan ort i flera veckor när de inte vet vad som väntar. Flera branschskolor lyfter att en framgångsfaktor för dem har varit att ta emot studiebesök från rektorer tillsammans med elever som varit intresserade av den utbildning som erbjuds på branschskolan och inte är möjlig att få på sin hemskola. Det innebär en trygghet att ha varit på plats för att se skolan, boendet och att möta lärare.

Utifrån detta ser Skolverket att en del av statsbidraget borde vara möjligt att söka för just förberedelser för elevernas utbildning vid en branschskola. I sådana fall skulle en huvudman kunna söka bidrag för att bekosta ett studiebesök på branschskolan och på så sätt stimulera elevernas intresse för utbildningen och hjälpa dem att våga göra en del av sin utbildning på annan ort än hemorten.

En grundläggande förutsättning för att exempelvis studiebesök ska bli aktuella är dock att huvudmännen känner till branschskolorna och det statsbidrag som finns att

söka inom försöksverksamheten. En enkätundersökning inom Skolverkets utvärdering av försöksverksamheten visar att Skolverkets webbplats och de branschskolor som anlätades utgjorde de vanligaste informationskällorna för anlåtande huvudmän under försökets första läsår, men att ingen enskild informationskanal hade nått samtliga dessa huvudmän. Det kan därmed vara värdefullt med fortsatta parallella informationssatsningar för att sprida kunskap om branschskolorna och möjligheten att söka statsbidrag för att anlita dem.

Under 2021 kommer Skolverket att stimulera och stödja det fortsatta arbetet med försöksverksamheten genom att fortsatt anordna nätverksträffar med erfarenhetsutbyte för de deltagande skolorna. För ytterligare stöd kommer Skolverket att bjuda in till webinarier som mötesplats mellan bransch, branschskola och presumtiva huvudmän. Mot bakgrund av att drygt hälften av huvudmännens elever under läsåret var lärlingar och att statsbidrag kan lämnas för samma elev som går utbildning vid branschskola och även uppbär statsbidrag för lärlingsutbildning inom gymnasieskola (förutsatt att bidragens respektive villkor följs) ser Skolverket en möjlighet att sprida sådana goda exempel. Skolverket har för avsikt att sprida information om branschskolor till exempel via lärcentrum, vid nätverksträffar via Skolverkets lärlingscentrum och regionala dialoger inom regional vuxenutbildning

Skolverket har internt och vid nätverksträffunder året resonerat kring ändrade villkor för vem som kan ansöka om statsbidraget för försöksverksamhet med branschskolor, från huvudman till branschskola. Skolverket ser idag ingen möjlighet att genomföra en ändring utifrån dagens lagstiftning. Det skulle krävas en förordningsändring om ett sådant förslag önskas genomföras. Varken branschskolorna eller huvudmännen har uttryckt ett önskemål om ändrat ansökningsförfarande. Ansökan av statsbidraget bedöms i sig vara enkel och inte särskilt tidskrävande. Vid en eventuell förordningsändring är det dock viktigt att det tydligt framgår vem som ansvarar för vilka delar i statsbidraget, exempelvis om branschskolor enbart ansöker om bidraget eller får ta del av bidraget i sin helhet.

För att främja elever att ta del av en branschskoleutbildning inom försöksverksamheten skulle förordningen behöva ändras i vissa delar för att önskat resultat ska kunna uppnås.

I likhet med föregående år föreslås ändringar som:

- Att ta bort begränsningen om maximalt fem elever per huvudman och yrkesområde.
- Att höja maxbeloppet (50 000 kr) i statsbidraget.

Dessutom lämnar Skolverket följande förslag:

- Att öronmärka en del av bidraget för huvudmannens kostnader för elevers besök på branschskola, studievägledning och organisering av utbildningen.
- Att öronmärka en del av bidraget till branschskolorna för marknadsföring.

Bilaga 1 – tabeller och diagram från redovisningen

Tabell nedan visar utfallet av huvudmän och elever per branschskola för läsåret 2019/2020.

Huvudman (redovisning 19/20)	Branschskola & yrkesområde (redovisning 19/20)	Antal elever (redovisning 19/20)
Au Claves AB	Falu kommun - Lackering	1
AVESTA KOMMUN	Elteknikbranschens Utbildnings- och utvecklingscenter EUU - Distributionselektriker	2
BORLÄNGE KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	5
BORLÄNGE KOMMUN	Falu kommun - Lackering	5
Elteknikbranschens Gymnasium i Nyköping AB	Elteknikbranschens Utbildnings- och utvecklingscenter EUU - Distributionselektriker	2
ESKILSTUNA KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	4
ESKILSTUNA KOMMUN	Falu kommun - Lackering	2
ESKILSTUNA KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	2
GÄVLE KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	3
GÄVLE KOMMUN	Falu kommun - Lackering	3
HÄRNÖSANDS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
JÄMTLANDS GYMNASIEFÖRBUND	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
KALMARSUNDS GYMNASIEFÖRBUND	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	4
KARLSHAMNS KOMMUN	Hvilan Utbildning AB - Trädgård	1
KARLSHAMNS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
KATRINEHOLMS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
KATRINEHOLMS KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	1
KÖPINGS KOMMUN	Falu kommun - Lackering	1
LUNDS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	4
LYCKSELE KOMMUN	Skellefteå Kommun - Skogsmaskinförare	5
LYCKSELE KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	3
Lärlingsgymnasiet i Sverige AB	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
MALMÖ KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
MALMÖ KOMMUN	Falu kommun - Lackering	1
MALÅ KOMMUN	Skellefteå Kommun - Skogsmaskinförare	1
MARKS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
MORA KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
MOTALA KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2

Redovisning

2020-11-25

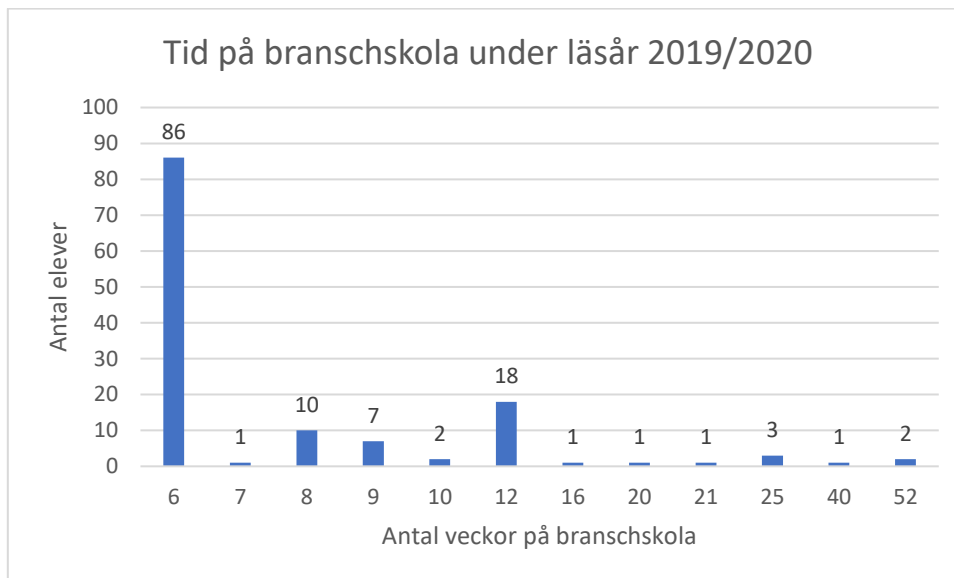
16 (18)

Dnr 2020:644

NYKÖPINGS KOMMUN	Falu kommun - Lackering	2
NYKÖPINGS KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	3
NYKÖPINGS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	5
OSKARSHAMNS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	4
Praktiska Sverige AB	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
Praktiska Sverige AB	Falu kommun - Karosseri	1
REGION GOTLAND	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	5
ROBERTSFORS KOMMUN	Skellefteå Kommun - Skogsmaskinförare	1
SALA KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
STENUNGSUNDS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
SYDNÄRKES UTBILDNINGSFÖRBUND	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	5
SÖDERKÖPINGS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
THORENGRUPPEN AB	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	4
TRANÅS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	2
UPPSALA KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	1
UPPSALA KOMMUN	Falu kommun - Lackering	3
UPPVIDINGE KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
VARBERGS KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
VARBERGS KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	2
VETLANDA KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	1
VIMMERBY KOMMUN	Falu kommun - Karosseri	3
VÄRMDÖ TEKNISKA UTBILDNINGAR AKTIEBOLAG, VTU	Falu kommun - Lackering	1
VÄRNAMO KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	5
VÄXJÖ KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	5
Yrkesplugget i Sverige AB	Falu kommun - Lackering	1
ÖREBRO KOMMUN	PVF Yrke och utbildning AB - Plåtslageri	4
ÖREBRO KOMMUN	Sekretess	1
Totalt:	41	5
		133

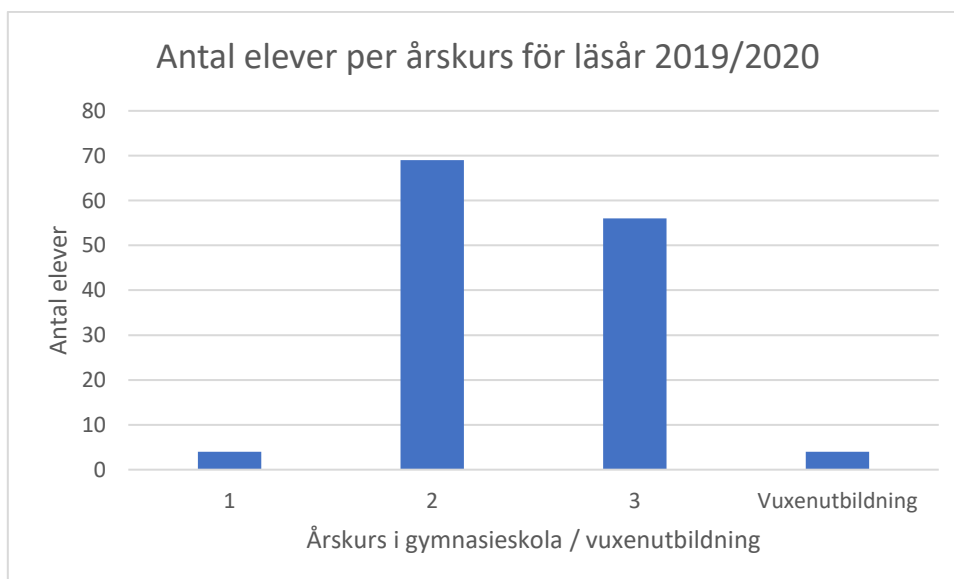
Tid på branschskola för läsår 2019/2020

Diagram 1 nedan visar hur många elever som varit en viss tid på branschskola.

Årskurser för läsår 2019/2020

Diagram 2 nedan visar antal elever per årskurs i gymnasieskolan respektive vuxenutbildningen.

Avstånd mellan hemkommun och branschskola för läsår 2019/2020

Diagram 3 nedan visar hur långt huvudmännen har skickat sina elever till utbildning. Avståndet är mätt i absolut avstånd mellan hemkommunen och branschskolan, och tar inte hänsyn till elevens resväg. Elever som gått hos enskilda huvudmän omfattas inte av diagrammet nedan.

